

Kdo tě zranil, ten tě také vyléčí

Základ kázání: **Pláč 3**

1. čtení: Židům 12:4-11

I. PLÁČ = ZPĚVNÍK DO NEPOHODY

Milí bratři, milé sestry,
které biblické oddíly vám přinášejí útěchu a posilu, když jste na tom opravdu špatně? Které pasáže Písma vás dokážou potěšit nebo povzbudit v těžkých okamžicích? Jsou to evangelia? Jsou to žalmy? Nebo třeba kniha Jób?

A co biblická kniha Pláč, bratři a sestry? Troufám si tvrdit, že ta by nenapadla snad nikoho z vás. Ale třeba se mýlím... Tato útlá knížečka, vtěsnaná mezi dva obří proroky, Jeremjáše a Ezechiele, se v Bibli obtížně hledá. A když už ji člověk najde, pak se při její četbě obvykle dost natrápí.

A prozradím vám tajemství: Z toho důvodu na ni my faráři prakticky nikdy nekážeme. Kdybychom ji právě v těchto dnech nepročítali v našem sboru, i já bych se knize Pláč obloukem vyhnul. Ale to by byla obrovská škoda! Protože tato knížečka má veliký duchovní potenciál. Dokáže potěšit plačící. Umí hojit rány trpících lidí. Dokáže jim vnést trochu světla do jejich temnot. Umí povzbudit sklíčené, aby znovu začali hledat Boha, s nímž přerušili veškerý kontakt, kvůli zlým událostem, kterými procházejí. Je to kniha léčebná, terapeutická. Je to zpěvník do nepohody. Podle mě nám Bůh dal knihu Pláč proto, abychom ji četli tehdy, když nám není dobře. V časech radosti, štěstí, síly a zdraví tomuto textu zřejmě moc na chuť nepřijdeme... Ale takové momenty, jak známo, netrávají dlouho.

II. O KNIZE PLÁČ

Kniha Pláč obsahuje celkem pět žalozpěvů. Čtyři z nich jsou „akrostichy“. To znamená, že každý verš (nebo soubor veršů) začíná vždy na jedno písmeno hebrejské abecedy. Pláč je tedy umělecké dílo. Propracovaná, promyšlená báseň. Složili ji lidé, kteří si prošli peklem.

Pláč reaguje na největší národní katastrofu starého Božího lidu. V roce 587 př. Kr., jak asi víme, vtrhla babylónská vojska do Judska a především do Jeruzaléma. Vojáci vyplenili zaslíbenou zemi. Mnoho lidí pobili. A násilně odvedli do své daleké země několik tisíc židů. Judsko, jakožto samostatný stát, přestalo existovat. Z Hospodinova chrámu zbyly jen trosky. Náboženský systém se zhroutil. Najednou nebylo Chrámu, nebylo kněží, nebylo obětí.

Hrůza, před kterou Hospodin svůj lid opakovaně varoval, se stala skutečností. Lid se neodvrátil od svých zlých cest a doplatil na svou neposlušnost. V čem spočívala jejich neposlušnost? Stručně řečeno: V páchání bezpráví a v modloslužbě. A za to nyní pykají. Mysleli si, že taková katastrofa nikdy nemůže přijít. Že proroci jen zbytečně malují čerta na zeď. *To přece Hospodin nikdy nedopustí!* Ale Bůh tu katastrofu dopustil. Bůh ji dokonce přímo nařídil. On ji způsobil.

A když kolem sebe nyní Judejci vidí tu spoušť, když se jim hroutí všechny dosavadní jistoty, bez kterých si nyní neumí vůbec představit další život, pak samým žalem začnou zpívat. A právě kniha Pláč je hlubokým a autentickým výrazem jejich smutku.

My jsme společně poslouchali první polovinu třetího zpěvu, který se právem nachází uprostřed celé této biblické knihy. A těmto veršům se dnes budeme podrobněji věnovat. Snad nám tento oddíl – s Boží pomocí – pomůže lépe se zorientovat v našich vlastních problémech a zápasech. Snad nás potěší a posílí.

III. HOSPODIN NÁS ZNIČIL!

Bratři a sestry, začátek tohoto třetího žalozpěvu je skutečně šílený. Je to brutální čtení. Věřte mi, hledal jsem jiný přiléhavý výraz, ale lepší jsem nenašel. Je to brutální text. Autor zde mluví o tom, jak se k němu Hospodin zachoval. Jak se Bůh zachoval nejen k němu, ale nakonec k celému národu. K celému Božímu lidu. To musíme mít stále na paměti: Že tento člověk nezpívá jen o sobě. Ale zástupně i o členech své rodiny, o svých sousedech, o svých přátelích, o svých duchovních bratrech a sestřích. Jaké hrůzy prožívá on sám, takovým hrůzám je vystaven celý Boží lid.

A zřejmě: Vyhrocená situace vede tohoto zpěváka k vyhroceným slovům. Asi nikdo z nás by si nedovolil sepsat takovou duchovní báseň. Nikdo z nás by nenašel odvahu složit takovou píseň nebo podat takové vyznání víry – i kdyby si to všechno ve svém nitru tisíckrát myslel! Jen si to zkusme představit... Při ohláškách by někdo z nás podal svědectví o svém životě s Bohem. A Boha by označil za násilníka a tyрана. Asi by se někteří lidé prudké povahy museli hodně držet, aby neodešli z kostela. Nebo aby rovnou takového řečníka nevyprovodili ze shromáždění.

Kdybychom taková ořesná slova o Bohu neslyšeli přímo z Bible, pak bychom měli podezření, že člověk, který je sepsal, je stoprocentní, neředitel rouhač. Ale, bratři a sestry: Tyto verše jsou nedílnou součástí Božího slova. A to nás v první řadě osvobozuje! To nám dodává odvahy! K čemu? K tomu, abychom volali k Bohu a mluvili o Bohu tak, jak to zrovna cítíme. Bůh to unese, když si budeme stěžovat, když mu budeme leccos vyčítat. Bůh to unese, když mu budeme mít za zlé, jak se k nám právě chová, co hrozného na nás seslal, do jak strašné situace nás dostal. Bůh to všechno unese. A i naši souvěrci by taková slova plná hořkosti a hněvu měli unést – pokud tedy při nás opravdu chtějí stát, když jsme na dně.

Bratři a sestry, není třeba mít strach. Pokud si myslíme, že s námi Hospodin naložil tvrdě, pokud se za to na něj zlobíme, pak je potřeba o tom mluvit. A nejen s druhými lidmi, ale především s Bohem samotným! Hospodin stejně naše nitro zná. A slyší z něj i ty hlasy, které náš jazyk nevysloví a lidské ucho nezaslechne. On přece dobře ví, jak se cítíme. Tak proč mu to rovnou neříct?

Ovšem je naprosto klíčové, abychom s Hospodinem zůstali ve vztahu, i když je naše srdce plné zahořklosti a výčitek a obviňování svatého Boha. Mluv s ním o tom, bratře! Zůstaň s ním v kontaktu, sestro! To je velmi důležité. Autor dnešního žalozpěvu říká o Hospodinu strašlivé věci. Až se nám tají dech. Ale vědomě to všechno vyslovuje před Boží tváří. Jen si jeho temná slova v rychlosti projdeme!

1) Nejprve: Hospodin mě mučí. Hospodin mě týrá.

- ¹ Já jsem muž, jenž zakusil ponížení pod holí jeho prchlivosti. ³ Ano, obrací znovu a znovu svou ruku proti mně každého dne. ⁴ Vetchým učinil mé tělo i kůži, roztránil mé kosti. ¹⁵ Nasycil mě hořkostmi, napojil pelyňkem. ¹⁶ Nechává mě o štěrk si drtit zuby, přitiskl mě do popela.

2) Hospodin mě vězní. Schválně si mě drží od těla. Nechce se mnou mít nic společného.

- ⁷ Postavil kolem mě zeď, že nemohu vyjít, obtížil mě bronzovým řetězem. ⁸ Jakkoli úpím a o pomoc volám, umlčuje mou modlitbu. ⁹ Zazdil mé cesty kvádry, mé stezky rozvrátil.

3) Hospodin mě oslepil. Způsobil, že nevidím ani na krok. Kvůli němu nyní žiji bez naděje a bez radosti.

- ² Hnal mě a odvedl do temnoty beze světla. ⁶ Do temnot mě vsadil jako od věků mrtvé. ¹⁷ Vytrhl mne z pokojného života, zapomněl jsem na všechno dobré.

4) Hospodin mě pronásleduje a děsí. Kvůli tomu, jak se mnou zachází, už nevím, co je to vnitřní pokoj.

- ¹⁰ Stal se pro mne medvědem číhajícím, lvem ukrytým v skrýších. ¹¹ Zmátl mé cesty, rozdrásal mě, způsobil, že úděsem trnu. ¹² Napjal svůj luk a učinil mě terčem svých šípů. ¹³ Do mých ledví vystřílel obsah svého toulce.

5) A nakonec: Hospodin mě okradl. Obral mě o poslední jiskřičku naděje. Už nedoufám, že se můj život zase zlepší.

- ¹⁸ Proto jsem řekl: "Je veta po mně i po mém čekání na Hospodina." ¹⁹ Rozpomeň se na mé ponížení a zmatené toulání, na pelyněk, na jed. ²⁰ Má duše se rozpomíná, rozpomíná a hroutí se ve mně.

Bratři a sestry, podle tohoto biblického zpěváka Hospodin trestá svůj lid tělesně, duševně i duchovně. Trest, kterým nyní Boží lid prochází, je komplexní. Nejde jen o ztrátu majetku či střechy nad hlavou. Nejde jen o ztrátu pohodlí. Je to promyšlený a systematicky provedený trest, který zasahuje všechny úrovně jejich života. Těmto lidem nezůstalo vůbec nic, o co by se v dané situaci mohli opřít.

IV. HOSPODIN NÁS OBNOVÍ!

Ale jak se říká: *Tonoucí se stébla chytá*. A o tom svědčí právě ta druhá část dnešního zpěvu. Vždyť tento básník se chce chytit toho, který s ním tak krutě zachází. On ví, že za tím vším zlem stojí Bůh. A právě od Boha si nakonec slibuje pomoc. Boha se touží pevně držet. Boha vyzývá, aby mu pomohl. Proč, bratři a sestry? Proč si neřekne: *S takovým Bohem já už nechci mít nic společného? S takovým Bohem já končím?* Copak prosíme o podporu lidí, kteří nás podrazili? Copak chceme být nablízku lidem, kteří se k nám zachovali krutě? Proč se tento zpěvák domáhá pomoci od Boha, který mu způsobil tolik trápení?

1) Za prvé proto, že si všechno to zlo zasloužil. Na rozdíl od mnoha uražených samo-spravedlivých jedinců: Tento člověk si dobře uvědomuje, že to byl spravedlivý Boží trest. Trest za jeho hříchy.

- ³⁹ *Na co si může člověk naříkat, pokud žije? Ať si muž nařká na své hříchy.*

Bratři a sestry, nemáme právo druhým lidem vnucovat myšlenku, že je Bůh spravedlivě trestá. Ale nemáme ani právo druhým tuto myšlenku rychle brát a vymlouvat jim to. Vždyť nikdo z nás není před Boží tváří bez viny. A Bůh – pokud to uzná za vhodné – nás může za naše hříchy stíhat. A tak si tento básník začne uvědomovat, že situace, ve které se nachází, nastala kvůli němu. Kvůli jeho neposlušnosti. Kvůli neposlušnosti celého Božího lidu. Že Hospodinův trest byl prostě na místě. Vždyť Bůh...

- ³³ *Z rozmaru... lidské syny nepokoří ani nezarmoutí.*

2) A abychom si nemysleli, že Boží tresty přicházejí z čista jasna, náhle a nečekaně... Hospodin přece celá desetiletí volal svůj lid k pokání, ke změně života! Skrze své proroky se je snažil přimět k tomu, aby začali zachovávat právo a spravedlnost. A aby uctívali jen Hospodina – a žádná cizí božstva. Ovšem to bylo většinou úplně marné... Vzpomeňme na text z minulého týdne! Co řekl Hospodin Jeremjášovi?

- ² *"Vezmi si svitek knihy a napiš do něho všechna slova, která jsem k tobě mluvil o Izraeli a Judovi i o všech pronároděch ode dne, kdy jsem k tobě promluvil, ode dnů Jósijášových až dodnes. ³ Snad až dům judský uslyší o všem zlu, které jim zamýšlím učinit, odvrátí se každý od své zlé cesty a já jim jejich nepravost a jejich hřích odpustím."* (Jr 36:2-3)

3) Dále musíme vzít v potaz, že Hospodinu nepřestalo záležet na svém lidu. On je nyní soudí. Ale to znamená, že mu na nich záleží! On je totiž trestá z lásky. Opětovná varování před přicházejícím trestem nezabrala. Snad zabere trest. Snad se Božímu lidu právě skrze trestání otevrou oči – a konečně uvidí, jak špatně si vedli. Snad právě díky tomuto tvrdému zacházení se obrátí k Hospodinu. Budou litovat svých hříchů. Konečně budou usilovat o nápravu. Konečně budou chtít žít s Bohem. Copak právě tímto způsobem dobří a zodpovědní rodiče nevychovávali své děti? A to už náš zpěvák pochopil! Proto vyzývá sebe i své sourozence ve víře:

- ⁴⁰ *Zkoumejme a zpytujeme své cesty, vraťme se zpět k Hospodinu. ⁴¹ Pozvedněme s dlaněmi i srdce k Bohu na nebesích. ⁴² My jsme byli nevěrní a vzpurní a ty jsi neodpustil.*

4) A s tím souvisí ještě jedna věc. Jak už jsme řekli: Tento těžce zkoušený člověk se snaží v modlitbě probojovat do uzavřené Hospodinovy náruče. Jako když se dítě pokouší protlačit do náruče své nahněvané matky, seč mu síly stačí. Ano, snaží se obměkčit Boha, kterého před chvílí nazýval svým trýznitelem, žalárníkem a tyranem. Proč? Protože si v posledu dobře uvědomuje, že jen Bůh může změnit jeho žalostný úděl. Hospodin to celé dopustil. A jen Hospodin to zase může dát do pořádku.

Ale: Chce vůbec Bůh napravit a zlepšit úděl svého lidu? Jak to může tento zpěvák vědět? Jak si může být jistý? Může si být jistý, bratři a sestry. On totiž ví, jaký je jeho Bůh. Ví to z Božího slova. Ví to ze svědectví předchozích generací. Ví to díky Božímu sebe-zjevení. Vždyť Hospodin mnohými způsoby prokázal, že mu na svém lidu záleží. Že svůj lid nikdy nepřestal milovat, nikdy mu nepřestal pomáhat. Boha nikdy nenapadlo, že by svůj lid navždy opustil. Proto se nakonec tento zpěvák rozhodne zpívat o Bohu úplně jinak. Začne sobě, svým souvěrcům a nakonec i Nejvyššímu připomínat, kdo ve skutečnosti Hospodin je.

- ²¹ *Beru si však k srdci a s důvěrou očekávám ²² Hospodinovo milosrdenství, jež nepomijí, jeho slitování, jež nekončí. ²³ Obnovuje se každého rána, tvá věrnost je neskonala. ²⁴ "Můj podíl je Hospodin," praví má duše, proto na něj čekám. ²⁵ Dobrý je Hospodin k těm, kdo v něho naději složí, k duši, jež se na jeho vůli dotazuje.*

Takový je náš Bůh, bratři a sestry! MILOSRDNÝ, SLITOVNÝ, VĚRNÝ a DOBRÝ. To si opakujeme v těch nejtěžších chvílích našeho života. Tím se potěšujeme, když se zdá, že snad vypláčeme všechny slzy. Tím si sviťme na cestu, když je kolem nás i v nás černočerná tma.

A tím si na cestu začal svítit i básník sám. Proto se nakonec rozhodl, že si chce počkat na okamžik, kdy se k němu zase Hospodin skloní, kdy jim zase začne žehnat, kdy opět navštíví svůj lid svým milosrdenstvím, kdy to zlo obrátí v dobro.

- ²⁶ *Je dobré, když člověk potichu čeká na spásu od Hospodina.* ²⁷ *Dobré je muži, jestliže nosil jho už ve svém mládí.* ²⁸ *Ať usedne osamocen a ztichne, když je na něho vložil.* ²⁹ *Ať položí do prachu svá ústa, snad ještě naděje zbývá.* ³⁰ *Ať nastaví líc tomu, kdo ho bije, a potupou se sytí.*

Ano, tento neutěšený stav bude zřejmě ještě dlouho trvat. Z těchto slov neslyšíme lacinou útěchu, že už zítra bude dobře. Třeba ještě dlouho dobře nebude. Ale pomaličku, polehoučku se začne objevovat Boží světlo v našich tmách. A Písmo nás vyzývá, abychom na tyto okamžiky čekali mlčky. Ne už v našťvaném mlčení. Ale v nadějném mlčení. S trpělivostí. S pokorou. S odevzdaností do rukou našeho laskavého nebeského Otce, který nás možná trestá, možná zkouší. Ale každopádně: Který si nás všemi možnými způsoby tesá do podoby svého Syna.

V. ZPÍVEJME A ČEKEJME

A tak, bratři a sestry: Nebojme se Bohu vyzpívat všechno naše trápení. On to unese. A on nám rozumí. A on nám pomůže. Vždyť mu na nás záleží. Kvůli nám nechal trpět svého drahého Syna, na to nezapomínejme! Ten, který na nás sesílá trápení, nikdy nepřestal být naším milujícím Otcem. Možná, že odejme něco z tíživosti situace, ve které se nacházíme. Možná, že nám dá víc síly projít tím temným obdobím. Ať tak či onak: Zapišme si do srdcí nadějná slova dnešního zpěváka:

- ³¹ *Neboť Panovník navěky nezavrhne.* ³² *Zarmoutí-li, slituje se pro své velké milosrdenství.*